

Sorghum^{ID}

A JÖVŐ HISZ A CIROKBAN

Takarmánycirok, a termesztéstől az értékesítésig

AZ EURÓPAI UNIÓ
TÁMOGATÁSÁVAL
FINANSZÍROZOTT KAMPÁNY

THE EUROPEAN UNION SUPPORTS
CAMPAIGNS THAT PROMOTE RESPECT
FOR THE ENVIRONMENT.

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

A TAKARMÁNYCIROK KÜLÖNBÖZŐ TÍPUSAI

A takarmánycirok genetikailag sokszínű növény. Egyes fajtáit egyszer lehet betakarítani: ezek az ún. „egy(szeri) vágásúak”, amelyek 100-140 nap alatt fejlődnek ki. Vannak olyan fajták is, amelyeket többször is be lehet takarítani, általában kaszálással vagy legelőhasználattal, ezeknél a fajtáknál az első vágásra a vetéstől számított 45-60 napra kerül sor: ezek az ún. „több vágású” fajták.

A takarmánycirok termőterülete az Európai Unióban hozzávetőleg 40 000 ha, Ukrajnában és Oroszországban pedig 11 0000 ha.

Az egy vágású takarmánycirok

MEGKÜLÖNBÖZTETÜNK: „Szilázs” cirok, amelyre a rendkívül magas hasznosítható energiaérték jellemző. Ezeket a fajtákat a jó minőségű szilázs illetve zöldtakarmány előállításához ajánljuk, jó eredményeket elérő állattenyésztésben (tej- és hústermelés).

„Kettős használatú” cirok, amelyre közepesen magas hasznosítható energiaérték jellemző, ezért két módon is hasznosítható:

- állati takarmányozásra, hiszen jó minőségű szilázs készül belőle,
- ipari felhasználás, elsősorban metán előállítására.

„Elsősorban ipari felhasználású” cirok, amely növényi rostban gazdagabb, rosszabb az emészthetősége, és főként ipari felhasználásra alkalmas, mint biogáz, bio anyagok, bio üzemanyag előállítás, elégetés, stb. Több név alatt is megtalálhatjuk: biomassza, rost- vagy papírcirok.

Többször is kaszálható takarmánycirok

Felhasználható legeltetésre, zöldszecskára, szenázsszilázs és széna készítésre.

KÉT KATE GÓRIÁ T ÁLLÍTHA TUNK FÖL :

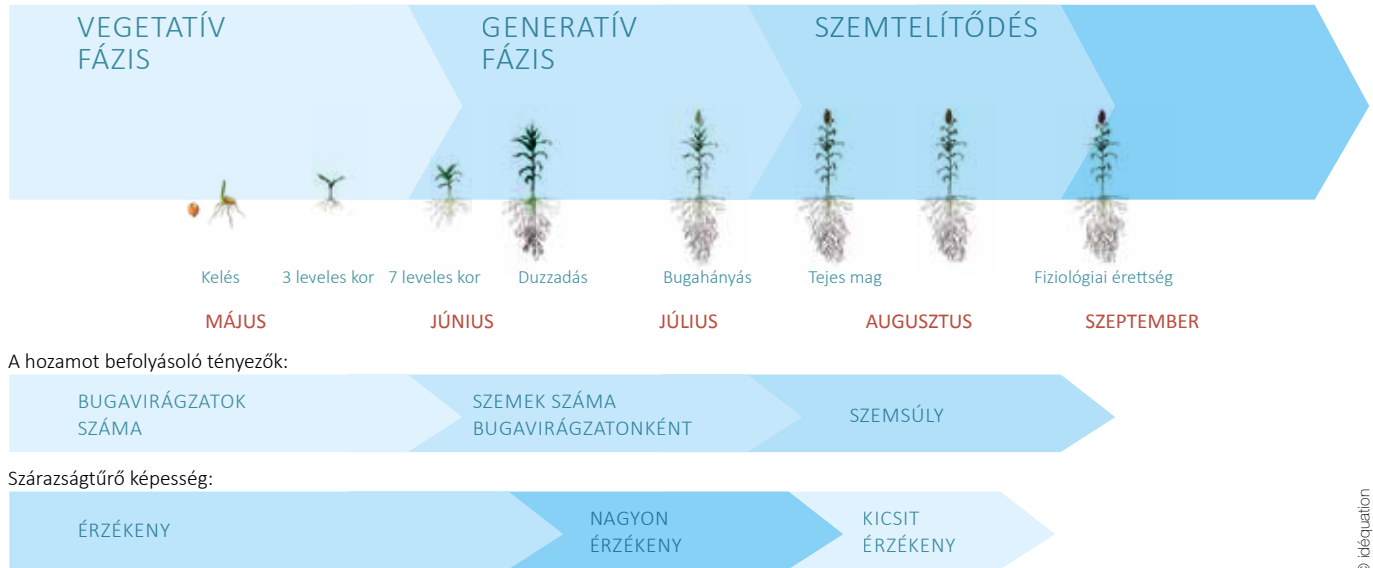
Szudánifű A hibrid fajtánál általában véve korábbi, rendkívül jól bokrosodó fajta, amely könnyen újra kinő, és vékony szár és levélzet jellemzi.

Szudánifű hibridek. A szudánifűnél később érnek be, de magasabb a hozamuk. Robusztusabb, de életképesebb ciroktípus.

TECHNIKAI FÁZISOK

A cirok életciklusa

A szemes cirok egynyári, ún. C4-es növény, és ez utóbbi tulajdonsága miatt jó a fotoszintetizáló képessége, így meleg, szárazéghajlati viszonyok között jobb hozamra lehet számítani.

Termőterületek

A szemes cirokhoz hasonlóan a takarmánycirok szereti a meleget

Fontos, hogy az egyszeri vágású takarmánycirok koraiságát az adott régióhoz és éghajlathoz igazítsuk. Célunk az, hogy a szilázs megfelelően érett növényből készüljön, amelynek szárazanyag-értéke 27-30%. Ebben a fázisban kapjuk a legjobb eredményeket, a takarmány jól tárolható, és az állatok előszeretettel fogyasztják.

Előkészítés

A vetést jól felmelegedett talajban kell elvégezni, ugyanis a cirok csírázása a talajhőmérséklettől függ. Tanácsos egy hét folyamatos jó időt követően, legalább 12 Celsius fokos talajban elvégezni a vetést. Ebben az esetben a cirok gyorsan és egyenletesen kikel, ami megkönnyíti a gyomirtást. A cirok vetőmag viszonylag kisméretű, és 2-4 cm mélyen kell elvetni. A magágy talaját elő kell készíteni annak érdekében, hogy megfelelő talaj-szem kapcsolat alakuljon ki; vízátszivárgás veszélye esetén a felszínen hagyjunk apró rögöket. Kerülni kell a túl nagyméretű rögöket, és a túl mély vetést.

Ajánlott vetőmagnorma, hektáronkénti szemmenyiségben

	Egy vágású (ezerben)			Több vágású			
	Sortáv	Szilázs	Ipari felhasználás	Szudáni fű	Hibrid		
Szemenkénti vetőgép	40-50 50-60 60-80	210-250 190-230 180-220	230-270 210-270 200-240	25-30 kg	20-25 kg		
Megjegyzés	Rossz vetési körülmények esetén (rögös talaj, direktvetés) ezt a mennyiséget 10%-kal növeljük meg!					Nagyon alacsony, EMT= 11- 25 gr. Remekül lehet alávetést alkalmazni, ugyanis a vegetációs ciklus nagyon rövid.	

Gyomirtás

A cirok fejlődése korai szakaszában gyomosodásra érzékeny. A sikeres gyomirtás a ciroktermesztés egyik kulcsfontosságú eleme. Fontos, hogy a pázsítfűfélék ellen, ahogy a legtöbb kétszikű ellen is még a cirok 2-3 leveles kora előtt védekezzünk. A gyökéren keresztül felszívódó szerek esetében a hatékonyság

nagyban függ a talaj kezelést követő nedvességétől. A gyomosodás ellen preemergens kezelést célszerű alkalmazni vagy a cirok 3-4 leveles korában egy- és kétszikű gyomirtókat kijuttatni. Szemenkénti vetésnél szükség esetén többször is lehet az állományt kultivátorozni.

Egy vágású

Több vágású

Tápanyagutánpótlás

A cirok foszfor- és káliumigénye alacsony, mégis, P/K-ban szegény talaj esetén vetéskor tanácsos a pótlás. Az alábbi táblázat tartalmazza a cirok N, P és K szükségletét.

	N	P	K		N	P	K
Vetéskor	30-40 kg (ha a maradék 60 kg/ha)	60-80 kg	60-80 kg	Vetéskor	30-40 kg	60-80 kg	60-80 kg
6-8 leveles stádiumban	100-140 kg			Minden vágást követően	30-40 kg		

TECHNIKAI FÁZISOK

Betakarítás és tárolás

A cél az, hogy a minőségi szilázs érdekében a betakarítás 27-30 szárazanyag százalékánál történjen, ugyanis ebben az esetben a siló nem folyik meg, jól tárolható, és a lehető legjobb emészthetőségi tulajdonságokkal rendelkezik. A betakarítást tanácsos azonnal elkezdni, amint az alsó levelek száradni kezdenek. Általában elmondható, hogy a cirok szilázst nem ajánlatos sem túl durvára, sem túl finomra vágni, mert így garantálható a siló stabilitása.

Tanács:

A cirok kémiai összetétele jó tárolhatóságot tesz lehetővé, de ehhez be kell tartani a silózás alapvető szabályait:

- A siló méretének illeszkedni kell a kivétel sebességéhez, télen legalább 10 cm/nap, nyáron pedig 20 cm/nap,
- Betakarításkor ügyelni kell a tisztaságra: el kell kerülni, hogy a silóba föld jusson,
- Egymásra helyezett, jól lenyomott rétegek,
- Gyors és hermetikus letakarás.

Amennyiben nem sikerül a 30% szárazanyag-tartalmat elérni, fennáll annak a kockázata, hogy a szilázs lét enged, és ez jelentősen rontja a minőségét.

FELHASZNÁLÁS

A tápokban a cirkok elsősorban energia- és rostforrásként jelennek meg. Minden esetben fehérjét és ásványi anyagokat tartalmazó egyéb forrásokkal együtt alkalmazandó, ezekből ugyanis a cirkokban nem található elegendő mennyiség.

Az egy vágású takarmánycirok felhasználása

Tejelő szarvasmarha etetés

„Szilázs” cirkok. Ezekre a cirkokra a nagyon magas hasznosítható energiaérték jellemző. Elsősorban jó minőségű szilázs vagy zöldtakarmány előállítására alkalmasak. Ezeket a cirkokat a jó eredményekkel rendelkező állattenyésztők használják (tejjelvetés húsmarha).

„Kettős felhasználású” cirkok Ezek a cirkok a szilázs cirkoknál alacsonyabb energiahasznosulást tesznek

lehetővé, így a 30-35 %-ban alkalmazandók.

Fontos, hogy a cirok szilázs szárazanyag tartalma elérje legalább a 1445-1530 kcal/kg szintet ahhoz, hogy a tejtermelés ne csökkenjen. A cirok pozitívan hat a tej zsírtartalmára, azt akár +5 - +10%-kal is megemelheti. Amennyiben a cirokszilázs aránya meghaladja az 50 %-ot, a bruttó tejmennyiség csökkenését már nem kompenzálja a magas zsírtartalom.

Fiatál szarvasmarhák etetése

A fiatal szarvasmarhák eredményes hizlalása energiadús tápot igényel. A kevés szemes vagy szemenélküli „szilázs” cirok nagyon jól emészthető, és jó, keményítő nélküli energiaforrás. Hasonlít a szenázshoz. A kukorica és cirok szilázs párosítása lehetővé teszi, hogy a tápanyagforrás biztonságos és nagyon jól emészthető legyen, miközben a két takarmány növény beltartalmi értékei nagyon jól kiegészítik egymást.

Példa a cirok alkalmazására

Adag számítása: tejelő szarvasmarha, 32 kg tej/nap laktáció kezdetén.

ÖSSZETÉTEL SZÁRAZ ANYAG %				
Takarmánycukorica	35%		36%	28%
Cirok „szilázs” szem nélkül	35%	50%		
„Kettős felhasználású” cirok 15% keményítőtartalommal				28%
„Szilázs” cirok, 28% keményítőtartalommal			36%	
Lucerna széna		13%		
Búzaszalma			2%	
Kukoricamag, száraz, lapított		14%		14%
Repcé pogácsa kezelt	6%		6%	
Ipari repce pogácsa	23%	22%	18%	21%
Dehidratált répapép				18%
CMV + só	2%	2%	2%	2%

Takarmánycukorica + cirokszilázs szem nélkül

Cirokszilázs szem nélkül

Takarmánycukorica + szemes cirokszilázs

Takarmánycukorica + „Kettős felhasználású” cirok

Több vágású takarmánycirok felhasználása

A több vágású takarmánycirok előnye, hogy több formában is hasznosítható, mint például legeltetés, zöldtakarmánykészítés, bálázás, szilázs és széna formájában.

A vágást nem szabad túl mélyen véghezvinni (a szárból hagyni kell kb. 10 cm-t). Ez a megfelelő vágási magasság lehetővé teszi a szellőzést (2-3 nap), és hozzájárul a sarjadáshoz.

- Silózható
- Kisebb és nagyobb méretű kérődzőknek is megfelelő (pl. birkák).

A több ször kaszálható cirok jó laktációs tápszárművelő, mint például a lóhere, amelyek fehérjeforrásként alkalmazandók. Egynyári, nyáron termő hüvelyeset érdemes választani, amely jól tűri a szárazságot és meleget.

